

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 191
van **KAROLIEN GROSEMANS**
datum: 13 december 2019

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Seizoenarbeid in de fruitteelt - Alternatieve doelgroepen

Mijn schriftelijke vragen nrs. 191 en 192, vandaag ingediend, betreffen de seizoenarbeid in de fruitteelt.

Het is een jaarlijks terugkerend fenomeen: fruittelers vinden niet langer de nodige werkrachten om letterlijk de vruchten van hun harde werk te plukken. Dat komt volgens hen omdat ze hiervoor de laatste jaren steeds minder beroep kunnen doen op mensen uit andere EU-landen, met name in Oost-Europa. Die mensen blijven vaker in hun eigen land omdat het daar economisch beter en beter gaat. Daarom moeten de fruittelers op zoek naar andere oplossingen. Een voor de hand liggende oplossing is om mensen aan te trekken van buiten de EU. De regels hiervoor werden vrij recent nog versoepeld voor beroepen die op de lijst van knelpuntberoepen staan, wat voor fruitplukkers niet het geval is. Het is vandaag voor fruittelers wel al mogelijk om mensen van buiten de EU aan te nemen als seizoenarbeiders, maar dan moeten ze kunnen bewijzen dat ze binnen de EU geen geschikte werkrachten konden vinden. Afhankelijk van de duur van tewerkstelling moet er dan een arbeidskaart of een gecombineerde vergunning worden aangevraagd.

1. Heeft de minister een zicht op de nationaliteiten van de fruitplukkers in 2019?
Graag opgedeeld per provincie en de aantallen per nationaliteit.
2. Graag voor de jaren 2015, 2016, 2017, 2018 en 2019 de procentuele verhouding in de tewerkstelling van seizoenarbeiders, opgedeeld in: Belgen, EU-burgers en mensen van buiten de Europese Economische Ruimte (EER).
3. Hoeveel arbeidskaarten werden in 2019 uitgereikt aan mensen van buiten de EER?
4. Welke maatregelen kan de minister nemen om ervoor te zorgen dat fruittelers makkelijker mensen vinden die hun fruit willen plukken?
5. Wordt ook nog binnen de EU gekeken? Met andere woorden, gaat de minister actief op zoek naar bilaterale akkoorden met andere Europese landen om seizoenarbeiders hier te laten werken?
6. Welke rol gaat de nieuwe gemeenschapsdienst voor leefloners spelen? Kunnen die mensen eventueel ook ingezet worden in de fruitpluk?
7. Asielzoekers met een arbeidskaart mogen dit werk in principe ook doen.
Hoeveel asielzoekers werden in de voorbije vijf jaren ingezet in de fruitteelt als seizoenarbeiders?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 191 van 13 december 2019

van **KAROLIEN GROSEMANS**

1. De Rijksdienst voor Sociale Zekerheid kan cijfers verschaffen over de tewerkstelling van seizoenarbeiders in land- en tuinbouw. Fruitplukkers vallen hieronder, maar kunnen niet afzonderlijk aangeleverd worden. De cijfers seizoenarbeiders in land- en tuinbouw per provincie en per nationaliteit werden opgevraagd en worden overgemaakt van zodra deze in mijn bezit zijn.
2. Idem vraag 1.
3. In 2019 reikte de Dienst Economische Migratie 13.166 toelatingen tot arbeid uit voor tewerkstelling van een werknemer uit een niet-EU lidstaat (gecombineerde vergunning of arbeidskaart). 74 arbeidskaarten werden uitgereikt aan seizoenarbeiders uit niet-Europese landen.
4. Werkgevers dienen een arbeidskaart aan te vragen om niet-Europese onderdanen tewerk te stellen als seizoenarbeider. Omdat het om laaggeschoolde functies gaat, wordt seizoenarbeid niet opgenomen in de knelpuntberoepenlijst voor middengeschoolde functies waarvoor een structureel tekort bestaat (*M.B.* 19 december 2018).
De werkgever dient de aanvraag arbeidskaart te staven met bijzondere economische of sociale reden: de werkgever dient concreet aan te geven dat het niet mogelijk is binnen een redelijke termijn onder de werknemers op de arbeidsmarkt een werknemer te vinden die, al of niet door een nog te volgen beroepsopleiding of individuele beroepsopleiding, geschikt is om de arbeidsplaats in kwestie op een bevredigende wijze en binnen een billijke termijn te bekleden (art. 18, §1 BVR 7 december 2018). De VDAB gaat de vervulling van deze voorwaarde na via een arbeidsmarktonderzoek. Voor een positief arbeidsmarktonderzoek dient de vacature gedurende 4 weken open te staan bij VDAB, zonder positief gevolg.
Samen met VDAB en de Boerenbond werd voor het seizoen 2020 volgende regeling uitgewerkt: de telers dienen 9 weken voor de gewenste startdatum hun vacatures in gedeeld beheer bij VDAB te plaatsen. Op deze manier is er voldoende tijd voor het indienen van de aanvraag door de teler, voor VDAB om het arbeidsmarktonderzoek uit te voeren, voor de Dienst Economische Migratie om de aanvraag te behandelen en voor de seizoenarbeider om de afreis te organiseren (eventueel met visumaanvraag). Bv. voor aardbeien start de pluk begin mei. De vacatures hiervoor dienen bij VDAB uiterlijk 25/2 geplaatst te zijn, zodat eventuele aanvragen voor economische migratie op 1/4 bij de dienst Economische migratie kunnen ingediend worden.
5. Er geldt geen vermoeden van structureel tekort voor seizoenarbeid (zie vraag 4). Daarboven geldt de algemene voorrangsregel voor de arbeidsreserve aanwezig op de eigen arbeidsmarkt. De eigen arbeidsmarkt beslaat zowel de Vlaamse, de Belgische als de Europese arbeidsmarkt. Een aanvraag voor tewerkstelling van een niet-Europese seizoenarbeider zal dus maar positief beslist worden indien geen geschikte kandidaten gevonden worden op de Vlaamse, de Belgische of de Europese arbeidsmarkt. Het arbeidsmarktonderzoek van de VDAB wordt Europees getoetst binnen het Euresnetwerk. De voorrang voor EU-onderdanen vloeit rechtstreeks voort uit het EU-verdrag. Bilaterale akkoorden zijn hiervoor niet vereist.

6. Het Vlaamse regeerakkoord bepaalt dat werkzoekenden die binnen de twee jaar niet aan de slag geraken, kunnen ingezet worden in gemeenschapsdienst. De concrete modaliteiten van de gemeenschapsdienst werden nog niet uitgewerkt.
7. Asielzoekers (vanaf vier maanden procedure) en erkend vluchtelingen hebben toegang tot de arbeidsmarkt en maken deel uit van de aanwezige arbeidsreserve. Zij hebben van rechtswege toegang tot de arbeidsmarkt sinds de arbeidskaart C werd afgeschaft in 2019. In welke functies asielzoekers aan het werk zijn, is bij de Dienst Economische Migratie noch bij VDAB niet gekend.
Een aanvraag voor tewerkstelling van een niet-Europese seizoenarbeider zal echter maar positief beslist worden indien geen geschikte kandidaten gevonden worden op de Vlaamse, Belgische of Europese arbeidsmarkt. Het arbeidsmarktonderzoek van VDAB is hierin doorslaggevend.

BIJLAGEN

1. Seizoenarbeid in land- en tuinbouw per provincie per nationaliteit 2019 (later nagestuurd)
2. Seizoenarbeid per nationaliteit 2015-2019 (later nagestuurd)